
TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2016)0133

Sprawozdanie za 2015 r. w sprawie Turcji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie sprawozdania za 2015 r. w sprawie Turcji (2015/2898(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając sprawozdanie Komisji za 2015 r. w sprawie Turcji (SWD(2015)0216),
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia, a także wcześniejsze konkluzje Rady i Rady Europejskiej na ten temat,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Strategia rozszerzenia UE” (COM(2015)0611) z dnia 10 listopada 2015 r.,
- uwzględniając decyzję Rady 2008/157/WE z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie dla członkostwa zawartym z Republiką Turcji („partnerstwo dla członkostwa”), jak również wcześniejsze decyzje Rady w sprawie partnerstwa dla członkostwa z 2001, 2003 i 2006 r.,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wydane po szczycie UE-Turcja w dniu 29 listopada 2015 r. oraz plan działania UE-Turcja,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie setnej rocznicy ludobójstwa Ormian¹,
- uwzględniając międzyrządową konferencję z dnia 14 grudnia 2015 r., podczas której oficjalnie otwarto rozdział 17 (polityka gospodarcza i pieniężna),
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Turcji, w szczególności rezolucję z dnia 10 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdania z postępów Turcji w 2009 r.², rezolucję z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie sprawozdania z postępów Turcji w 2010 r.³, rezolucję z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie sprawozdania z postępów Turcji w 2011

---

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0094.

² Dz.U. C 341E z 16.12.2010, s. 59.

³ Dz.U. C 199E z 7.7.2012, s. 98.

- r.¹, rezolucję z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie sprawozdania z postępów Turcji w 2012 r.², rezolucję z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie sytuacji w Turcji³, rezolucję z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie sprawozdania z postępów Turcji w 2013 r.⁴, rezolucję z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie tureckich działań powodujących napięcia w wyłącznej strefie ekonomicznej Cypru⁵, rezolucję z dnia 15 stycznia 2015 r. w sprawie wolności słowa w Turcji⁶ oraz rezolucję z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie sprawozdania Komisji z postępów Turcji w 2014 r.⁷,
- uwzględniając apel Parlamentu do Komisji – zawarty w rezolucji PE w sprawie sprawozdania Komisji z postępów Turcji w 2014 r. – o ponowną ocenę sposobu dotychczasowego prowadzenia negocjacji oraz możliwości poprawy i pogłębienia stosunków i współpracy między UE a Turcją,
  - uwzględniając ramy negocjacyjne z dnia 3 października 2005 r. dotyczące Turcji,
  - uwzględniając deklarację Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich z dnia 21 września 2005 r., która stanowi, że uznanie wszystkich państw członkowskich jest niezbędnym elementem negocjacji, oraz konieczność pełnego wdrożenia przez Turcję protokołu dodatkowego do porozumienia z Ankary poprzez usunięcie wszystkich przeszkód w swobodnym przepływie towarów bez uprzedzeń i dyskryminacji,
  - uwzględniając fakt, że zgodnie z konkluzjami z posiedzenia Rady Europejskiej w grudniu 2006 r. przystąpienie Turcji do UE zależy od spełnienia wszystkich kryteriów kopenhaskich i zdolności UE do przyjmowania nowych państw,
  - uwzględniając art. 46 europejskiej konwencji praw człowieka, który stanowi, że umawiające się strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznych wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka we wszystkich sprawach, w których są stronami,
  - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając kryzys w Syrii, starania na rzecz zawieszenia broni i pokojowego rozwiązania konfliktu oraz zobowiązania Turcji do poprawy stabilności i wspierania stosunków dobrosąsiedzkich poprzez intensywne wysiłki na rzecz rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii dwustronnych, sporów i konfliktów z jej bezpośrednimi sąsiadami o granice lądowe i morskie oraz przestrzeń powietrzną, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych oraz wartościami i zasadami, na których opiera się UE,
  - uwzględniając fakt, że w procesie negocjacyjnym przywiązuje się szczególną wagę do praworządności, a zwłaszcza do rozdziału władz, demokracji, wolności słowa, praw człowieka, praw mniejszości i wolności wyznania,
  - uwzględniając przyznanie środków w wysokości 3 mld EUR na zarządzanie kryzysem

---

¹ Dz.U. C 257E z 6.9.2013, s. 38.

² Dz.U. C 45 z 5.2.2016, s. 48.

³ Dz.U. C 65 z 19.2.2016, s. 117.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0235.

⁵ Teksty przyjęte, P8_TA(2014)0052.

⁶ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0014.

⁷ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0228.

uchodźczym w Turcji, z których 1 mld EUR pochodzi z budżetu UE, a pozostała część z budżetów państw członkowskich,

- uwzględniając pracę stałej sprawozdawczynie Komisji Spraw Zagranicznych Parlamentu Europejskiego ds. Turcji Kati Piri,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że negocjacje akcesyjne z Turcją rozpoczęto w dniu 3 października 2005 r., a także mając na uwadze, że rozpoczęcie tych negocjacji stanowi punkt wyjścia dla długotrwałego i otwartego procesu opartego na sprawiedliwych i rygorystycznych warunkach i na zobowiązaniu do przeprowadzenia reform;
  - B. mając na uwadze, że UE powinna pozostać punktem odniesienia dla reform w Turcji z uwagi na transformacyjny potencjał negocjacji akcesyjnych i procesu rozszerzenia;
  - C. mając na uwadze, że zgodnie z konkluzjami z posiedzenia Rady Europejskiej w grudniu 2006 r. konieczne jest spełnienie wszystkich kryteriów kopenhaskich i zdolność UE do przyjmowania nowych państw; mając na uwadze, że Turcja zobowiązała się do spełnienia kryteriów kopenhaskich, przeprowadzenia odpowiednich i skutecznych reform oraz stopniowego dostosowania swojego prawodawstwa do dorobku prawnego UE; mając na uwadze, że należy postrzegać te dążenia jako okazję dla Turcji, by wzmocnić swoje instytucje oraz kontynuować proces demokratyzacji i modernizacji kraju;
  - D. mając na uwadze, że w procesie negocjacyjnym przywiązuje się szczególną wagę do praworządności, a zwłaszcza do rozdziału władz, wolności słowa i mediów, praw człowieka i demokracji, zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej, stosunków dobrosąsiedzkich, wolności wyznania, wolności zrzeszania się i prawa do pokojowych protestów, praw mniejszości, praw kobiet oraz zwalczania dyskryminacji grup szczególnie wrażliwych, takich jak Romowie, osoby niepełnosprawne oraz lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe i interseksualne (LGBTI);
  - E. mając na uwadze, że jeśli chodzi o kryteria polityczne, tempo reform uległo spowolnieniu oraz doszło do wyraźnego regresu w obszarze wolności słowa i wolności zgromadzeń;
  - F. mając na uwadze, że Turcja jest wciąż jednym z krajów o największej liczbie więzionych dziennikarzy na świecie;
  - G. mając na uwadze, że według rankingu wolności prasy i mediów sporządzonego przez Freedom House Turcję wciąż zalicza się do krajów pozbawionych wolnej prasy i cieszących się jedynie częściową wolnością internetu;
  - H. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego w Turcji gwałtownie się pogarsza;
  - I. mając na uwadze, że w Turcji doszło do serii zamachów terrorystycznych przypisywanych tak zwanemu Islamskiemu Państwu w Iraku i Lewancie (ISIL)/Daisz – w Diyarbakir, Suruç, Ankarze i Stambule – w których zginęło łącznie 150 niewinnych osób;

- J. mając na uwadze, że rosyjskie bombardowania Aleppo i innych syryjskich terytoriów doprowadziły do tego, że kolejna fala uchodźców poszukuje schronienia w Turcji;
- K. mając na uwadze, że UE i Turcja postanowiły ożywić proces negocjacyjny i intensywnie współpracować w dziedzinie migracji;
- L. mając na uwadze, że Turcja była niezwykle gościnna dla ogromnej liczby przebywających w tym kraju uchodźców; mając na uwadze, że Turcja gości największą populację uchodźców na świecie – według UNHCR około 2,7 miliona zarejestrowanych uchodźców z Syrii, Iraku i Afganistanu;
- M. mając na uwadze, że władze tureckie nie zgodziły się na ponowne otwarcie prawosławnego seminarium na wyspie Heybeliada;

I. Obecny stan stosunków między UE a Turcją

1. jest głęboko zaniepokojony, że – w świetle regresu w dziedzinie poszanowania demokracji i praworządności w Turcji – ogólne tempo reform w Turcji uległo znacznemu spowolnieniu w ostatnich latach oraz że w niektórych kluczowych obszarach, takich jak niezawisłość sądownictwa, wolność zgromadzeń, wolność słowa oraz poszanowanie praw człowieka i praworządności, doszło do regresu, przez co kraj ten coraz bardziej oddala się od spełnienia kryteriów kopenhaskich, których powinny przestrzegać państwa ubiegające się o członkostwo;
2. podkreśla, że Turcja jest dla UE kluczowym partnerem strategicznym i że aktywne i wiarygodne negocjacje stanowiłyby najbardziej odpowiednie ramy dla wykorzystania pełnego potencjału stosunków między UE a Turcją; odnotowuje ożywienie procesu akcesyjnego przez UE i wyraża nadzieję, że otwarcie nowych rozdziałów negocjacyjnych doprowadzi do konkretnych postępów; w związku z tym wzywa stronę turecką do konkretnych postępów i rzeczywistego zaangażowania; ponawia swój apel do Komisji o dokonanie ponownej oceny dotychczasowego sposobu prowadzenia negocjacji oraz możliwości poprawy i pogłębienia stosunków UE-Turcja i wzajemnej współpracy; zdecydowanie wspiera usystematyzowany, częstszy i otwarty dialog polityczny na wysokim szczeblu na kluczowe tematy będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, takie jak migracja, zwalczanie terroryzmu, energia, gospodarka i handel;
3. jest zdania, że przełożenie publikacji sprawozdania Komisji z postępów w 2015 r. na okres po wyborach w Turcji w listopadzie 2015 r. było błędną decyzją, gdyż można było odnieść wrażenie, że UE jest gotowa przemilczeć kwestię łamania praw podstawowych w zamian za współpracę tureckiego rządu w zakresie uchodźców; zwraca się do Komisji, by zobowiązała się do publikacji rocznych sprawozdań z postępów w ramach konkretnego i ustalonego harmonogramu; wzywa Komisję i Radę, by nie ignorowały wewnętrznych przemian w Turcji i jasno opowiadały się za praworządnością i poszanowaniem praw człowieka w Turcji, zgodnie z kryteriami kopenhaskimi i niezależnie od innych interesów;
4. przyjmuje do wiadomości wyniki wyborów parlamentarnych, które odbyły się dnia 1 listopada 2015 r., oraz uformowanie nowego rządu; ponawia swój apel o obniżenie 10% progu wyborczego i wzywa do przejrzystości finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych; pochwała aktywne uczestnictwo wolontariuszy ze społeczeństwa

obywatelskiego podczas wyborów oraz wysoką frekwencję wyborczą; potępia jednak zastraszanie i nękanie mediów oraz dyskryminację partii opozycyjnych pod względem relacjonowania kampanii wyborczej, atmosferę przemocy i zastraszania, mającej swój wyraz w szczególności w atakach na poszczególnych kandydatów i biura partii opozycyjnej, zwłaszcza Partii Ludowo-Demokratycznej (HDP), a także głęboką polaryzację polityczną; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w wyniku ostatnich dwóch wyborów Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji bardziej otworzyło się na grupy mniejszościowe w Turcji mimo 10% prognozy wyborczej;

5. wzywa do modernizacji unii celnej i do rozszerzenia jej o nowe sektory, w tym o produkty rolne, usługi i zamówienia publiczne; odnotowuje, że negocjacje w tej sprawie mają się rozpocząć w drugiej połowie 2016 r.; przypomina, że unia celna może wykorzystać pełnię swego potencjału jedynie wtedy, gdy Turcja w pełni wdroży protokół dodatkowy w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich; jest zdania, że należy uwzględnić interesy Turcji w przyszłych umowach o wolnym handlu podpisywanych przez UE z krajami trzecimi, w szczególności w przypadku negocjacji między UE a USA w sprawie transatlantyckiego partnerstwa w dziedzinie handlu i inwestycji (TTIP); wzywa do poprawy swobodnego przepływu osób i do rozszerzenia wymiany międzykulturowej;
6. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2015 r. doszło do pogłębienia dialogu politycznego między UE a Turcją w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz do większego zbliżenia stanowiska Turcji do deklaracji UE i decyzji Rady; ubolewa, że Turcja nie przyłączyła się do decyzji Rady w następstwie bezprawnej aneksji Krymu przez Federację Rosyjską oraz wydarzeń we wschodniej Ukrainie, w tym w sprawie środków ograniczających;
7. przypomina, że Turcja powinna stopniowo zbliżać swoją politykę zagraniczną do polityki zagranicznej UE zgodnie z postanowieniami ram negocjacyjnych; jest zdania, że zasadnicze znaczenie ma nasilenie wymiany informacji na temat zagadnień polityki zagranicznej oraz że należy we właściwych przypadkach zapraszać ministra spraw zagranicznych Turcji do udziału w posiedzeniach Rady do Spraw Zagranicznych; przypomina, że Turcja ma strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego UE jako jeden z głównych krajów tranzytu; uważa, że kluczowe znaczenie ma szybki rozwój współpracy w zakresie energii oraz rozszerzenie korytarza przesyłowego energii przez Turcję do Unii Europejskiej;
8. ponownie podkreśla potrzebę wzmocnienia stosunków dobrosąsiedzkich, gdyż kwestia ta stanowi podstawę ram negocjacyjnych i kluczowy element procesu rozszerzenia; w związku z tym wzywa Turcję, aby dołożyła większych starań w celu rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii dwustronnych, w tym dotyczących nieuregulowanych zobowiązań prawnych i sporów o granice lądowe i morskie oraz przestrzeń powietrzną z jej bezpośrednimi sąsiadami, zgodnie z postanowieniami karty ONZ i z prawem międzynarodowym; wzywa rząd turecki do podpisania i ratyfikacji Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS); nalega, aby rząd turecki zaprzestał regularnego naruszania greckiej przestrzeni powietrznej i wód terytorialnych oraz przerwał przeloty tureckich samolotów wojskowych nad wyspami greckimi; wyraża ubolewanie, że deklaracja casus belli, wydana przez Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji wobec Grecji, nie została jeszcze wycofana; apeluje do Turcji i Armenii, aby przystąpiły do normalizacji wzajemnych stosunków poprzez bezwarunkowe nawiązanie stosunków dyplomatycznych, oraz wzywa do otwarcia granicy turecko-armeńskiej,

które może się przyczynić do poprawy obustronnych stosunków, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy transgranicznej i integracji gospodarczej;

II. Poszanowanie praworządności, demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności

9. jest zdania, że zgodnie z zobowiązaniem UE do poszanowania praworządności i podstawowych wartości, w Turcji są pilnie potrzebne reformy w dziedzinach wymiaru sprawiedliwości i praw podstawowych oraz sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa; nie podważając stanowiska państw członkowskich, wzywa Radę UE do zaproponowania – po spełnieniu oficjalnych kryteriów – otwarcia rozdziału 23 (wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe) i rozdziału 24 (sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo) oraz do dopilnowania, by proces reform w Turcji był kształtowany w oparciu o unijne wartości i normy; wzywa Turcję do pełnej współpracy z Radą Europy i Komisją Wenecką w dziedzinie reform w sądownictwie;
10. ubolewa nad poważnym regresem w obszarze wolności słowa, wypowiedzi i opinii – zarówno w internecie, jak i poza nim – w Turcji w ciągu ostatnich dwóch lat, wskutek którego Turcja zajmuje 149. miejsce spośród 180 krajów w ostatnim światowym rankingu wolności prasy Reporterów bez Granic; przypomina, że zgodnie z liczbami przedstawionymi przez same władze tureckie, Turcja jest krajem o najwyższej liczbie dziennikarzy przebywających w więzieniu; przypomina, że wolność opinii, wypowiedzi i słowa, w tym niezależne media, to podstawowe europejskie wartości; z zadowoleniem przyjmuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym prawa Cana Dündara i Erdema Güla zostały naruszone; przypomina, że dziennikarze ci wciąż oczekują na proces sądowy, a prokuratorzy domagają się dla nich wielokrotnych kar dożywotniego więzienia; wyraża zaniepokojenie decyzją o wyłączeniu opinii publicznej przez cały czas trwania procesu; wzywa do przeprowadzenia dogłębnego i obiektywnego dochodzenia w sprawie zarzutów dziennikarzy dotyczących transportu broni do Syrii; potępia ostatnie wypowiedzi prezydenta Turcji przeciwko Trybunałowi Konstytucyjnemu; wzywa do natychmiastowego uwolnienia wszystkich uwięzionych dziennikarzy i zachęca europejskich dyplomatów, aby nadal uważnie śledzili wszystkie sprawy karne przeciwko dziennikarzom; ubolewa z powodu osobistych ataków czołowych urzędników rządowych na dziennikarzy i przeciwników politycznych, a także z powodu nasilających się autorytarnych skłonności tureckich przywódców; wzywa Turcję do reagowania na wszelkie przejawy zastraszania dziennikarzy – w szczególności do zbadania wszystkich fizycznych ataków na dziennikarzy i gróźb kierowanych pod ich adresem oraz do aktywnego zapobiegania atakom na redakcje, ale także do rozładowania napiętej atmosfery politycznej, która prowadzi do powstawania warunków ograniczających wolność słowa w mediach i w internecie;
11. odnotowuje ranking postrzegania korupcji w 2015 r. wydany przez Transparency International dnia 27 stycznia 2016 r., który ukazuje wzrost korupcji w Turcji w ciągu ostatniego roku i w którym Turcja zajmuje obecnie 66. miejsce; podkreśla konieczność wysłania przez rząd Turcji wyraźnych i spójnych sygnałów, że jego faktycznym zamiarem jest walka z korupcją na wszystkich szczeblach władzy;
12. przypomina, że walka z korupcją powinna być jednym z priorytetów Turcji; w związku z tym wzywa Turcję do zaktualizowania strategii i planu działania na rzecz walki z korupcją, ustanowienia niezależnego organu antykorupcyjnego oraz wypracowania wiarygodnych wyników w zakresie dochodzeń, postępowań sądowych i wyroków skazujących, w tym również w sprawach na wysokim szczeblu;

13. apeluje o przywrócenie niezależności holdingu medialnego Koza İpek oraz grupy medialnej Feza, a także o usunięcie z zarządów wszystkich przedstawicieli rządu, przywrócenie na stanowisko kilkudziesięciu zwolnionych pracowników, którzy wyrazili swoje niezadowolenie z przejęcia kontroli przez rząd, oraz o wycofanie zarzutów o terroryzm;
14. potępia brutalne i nielegalne przejście szeregu tureckich gazet, w tym ostatnio dziennika Zaman, oraz wyraża zaniepokojenie decyzją operatora Digiturk o zaprzestaniu nadawania kanałów telewizyjnych, rzekomo opartej na motywach politycznych; wzywa turecki rząd, by przestał wywierać presję polityczną i gospodarczą na niezależne media; stanowczo potępia ataki werbalne i fizyczne, a także coraz częstsze przypadki szkalowania dziennikarzy i stosowania wobec nich przepisów ustawy antyterrorystycznej; ubolewa nad zakazem publikowania materiałów reporterskich w internecie i poza nim, a także nad praktyką blokowania stron internetowych, zwłaszcza sieci społecznościowych, co doprowadziło do autocenzury wśród dziennikarzy obawiających się, że krytyka pod adresem władz nasili represje; jest głęboko zaniepokojony blokowaniem dziesiątków tysięcy stron internetowych, przyjętymi w marcu 2015 r. poprawkami do ustawy o regulacji mediów internetowych oraz uprawnieniami Urzędu Telekomunikacyjnego (TIB) pozwalającymi na blokowanie stron internetowych w ciągu czterech godzin z szeregu niejasnych powodów; jest zaniepokojony faktem, że w piątek 26 lutego 2016 r. turecki operator satelitarny Turksat wstrzymał nadawanie kanału IMC TV na żądanie prokuratora z Ankary badającego, czy kanał ten wspiera grupę „terrorystyczną”; wyraża zaniepokojenie wyjątkowo wysokimi karami podatkowymi nałożonymi na podmioty medialne; wzywa do przeglądu ustawy w sprawie internetu z myślą o tworzeniu klimatu sprzyjającego korzystaniu z wolności słowa w internecie oraz ochronie prywatności i dóbr osobistych; potępia próby zastraszania międzynarodowych dziennikarzy, a w niektórych przypadkach nawet ich deportacji, przez tureckich urzędników rządowych; wzywa do przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie zabójstwa na terytorium Turcji dziennikarzy Najiego Jerfa, Ibrahima Abdela Qadera i Faresa Hammadiego, prowadzących blog „Rakka jest zabijana po cichu”; ubolewa również z powodu dochodzeń, aresztowań, kar więzienia i grzywien za rzekomą obrazę głowy państwa, stosowanych na mocy art. 299 kodeksu karnego; wzywa rząd turecki, by zajął się tymi problemami w trybie pilnym i priorytetowym z myślą o zapewnieniu pluralizmu zgodnie z międzynarodowymi standardami; uważa, że otwarta debata publiczna stanowi zasadniczy element każdej zdrowej demokracji;
15. wzywa turecki rząd do przyjęcia ustawy o należytej ochronie danych oraz do powołania niezależnego organu ochrony danych, zgodnie z europejskimi standardami, tworząc niezbędne warunki dla skutecznej i wydajnej międzynarodowej współpracy policyjnej i sądowej oraz dla wymiany informacji, a równocześnie przyczyniając się do spełnienia kryteriów liberalizacji reżimu wizowego; wzywa tureckie władze, by jasno określiły wyjątki od zakresu stosowania tej ustawy, zwłaszcza w odniesieniu do przetwarzania danych dotyczących zdrowia, oraz by wdrożyły procedurę selekcji, która zagwarantuje niezależność członków organu ochrony danych;
16. ponownie wyraża zaniepokojenie z powodu ustawy antyterrorystycznej, a zwłaszcza zawartej w niej szerokiej i zbyt ogólnikowej definicji terroryzmu, przestępczości zorganizowanej i propagandy, co sprawia, że te rodzaje przestępstw pozostają w oczywisty sposób nieokreślone; podkreśla, że przepisy karne i antyterrorystyczne muszą być zgodne z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które Turcja

powinna w pełni szanować i wdrożyć; wzywa Turcję do stworzenia warunków politycznych i prawnych, umożliwiających wymiarowi sprawiedliwości wykonywanie jego obowiązków w sposób niezależny i bezstronny, również w praktyce, tak aby przepisy nie służyły do poskramiania krajowych przeciwników politycznych; wzywa Turcję, by wdrożyła wszystkie wyroki europejskich sądów; wyraża zaniepokojenie z powodu licznych zmian zakresu obowiązków, narzuconych przeniesień i dymisji sędziów i prokuratorów, które zagrażają niezależności, bezstronności i skuteczności wymiaru sprawiedliwości, a także poszanowaniu zasad sprawiedliwości proceduralnej i rozdziału władz; wzywa do pilnego przywrócenia rozdziału władz i znaczących kroków na rzecz zapewnienia pełnej niezawisłości sądownictwa; ubolewa z powodu wypaczeń wymiaru sprawiedliwości przynoszącym korzyści niektórym politykom, które stały się w Turcji powszechne w następstwie skandalu korupcyjnego w 2013 r.; podkreśla, że należy ograniczyć rolę i wpływy władzy wykonawczej w Naczelnej Radzie Sędziów i Prokuratorów i że potrzebne są wystarczające gwarancje zapobiegające przenoszeniu sędziów wbrew ich woli;

17. przypomina, że niezwykle wzrost gospodarczy w Turcji w ostatnim dziesięcioleciu doprowadził do bezprecedensowego rozwoju budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury, często kosztem środowiska i ochrony przyrody; wyraża szczególne zaniepokojenie szeregiem megaprojektów w kraju i zdecydowanie wzywa rząd, by podejmował działania w oparciu o oceny oddziaływania na środowisko i oceny skutków społecznych oraz by odpowiednio włączał lokalne społeczności w opracowywanie projektów, tak aby w miarę możliwości uniknąć długoterminowych negatywnych skutków urbanizacji, zajmowania przestrzeni i degradacji środowiska;
18. uważa, że reforma konstytucyjna powinna doprowadzić do powstania świeckiego, pluralistycznego, integracyjnego i tolerancyjnego społeczeństwa; podkreśla, że podstawę nowej konstytucji powinien stanowić szeroki konsensus między wszystkimi siłami politycznymi i w całym społeczeństwie, przy pełnym poszanowaniu praw mniejszości bez względu na pochodzenie kulturowe czy religijne, co powinno stanowić solidny fundament dla poszanowania podstawowych wolności i praworządności; wzywa Turcję do pełnego poszanowania praworządności, podstawowych praw i wolności, zwłaszcza wolności mniejszości religijnych i etnicznych; podkreśla potrzebę wprowadzenia kompleksowego prawa antydyskryminacyjnego, w tym zakazu dyskryminacji i mowy nienawiści ze względu na pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, płeć i tożsamość płciową, a także włączenia zakazu takiej dyskryminacji do nowej konstytucji; podkreśla, że nie powinno to uniemożliwiać Turcji przyznania specjalnych praw obywatelom ze względu na pochodzenie etniczne, religię lub język, aby mogli zachować swą tożsamość; w związku z tym zauważa, że należy poczynić dalsze kroki, aby rozwiązać problemy, z którymi zmagają się członkowie greckiej mniejszości, w szczególności w odniesieniu do edukacji i praw własności; wzywa tureckie władze do podjęcia środków sądowych wobec osób i organów odpowiedzialnych za popełnienie wszelkiego rodzaju przestępstw z nienawiści, w tym antysemityzmu, zgodnie z deklaracją zawartą w rządowym pakiecie na rzecz demokratyzacji z 2013 r.; potępia pasywną postawę tureckiego rządu wobec poważnych gróźb kierowanych pod adresem chrześcijan i chrześcijańskich księży w mediach społecznościowych; oczekuje, że turecki rząd będzie traktował wszystkich obywateli tureckich bez uprzedzeń co do wyznawanej przez nich religii; wzywa tureckie władze, aby – mając na uwadze fakt, że Turcja posiada największą populację mniejszości romskiej na świecie – wdrożyły konkretne i skuteczne środki w celu uzyskania przez Romów de facto równych praw w tureckim społeczeństwie oraz w celu poprawy

sytuacji Romów, zwracając szczególną uwagę na sytuację dzieci romskich oraz integrację kobiet romskich;

19. wzywa Turcję do dalszej ścisłej współpracy z Komisją w sprawie przygotowywanego prawodawstwa oraz wdrażania ustanowionych już przepisów, tak aby zapewnić spójność z dorobkiem prawnym UE;
20. podkreśla potrzebę pełnego respektowania, zgodnie z wartościami europejskimi, prawa do odmiennych sposobów życia, zarówno świeckich, jak i opartych na wierze, oraz utrzymywania rozdziału państwa od religii;
21. podkreśla znaczenie kontynuowania procesu reform w dziedzinie wolności myśli, sumienia i wyznania poprzez umożliwienie wspólnotom wyznaniowym uzyskiwania osobowości prawnej, eliminowanie wszelkich ograniczeń w kształceniu, mianowaniu i sukcesji kleru, dostosowanie się do odnośnych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i zaleceń Komisji Weneckiej oraz likwidację wszelkich form dyskryminacji lub barier na tle religijnym; wzywa Turcję do poszanowania odrębnego charakteru i wagi Patriarchatu Ekumenicznego oraz uznania jego osobowości prawnej; podkreśla potrzebę ponownego otwarcia seminarium na wyspie Halki oraz usunięcia wszelkich przeszkód w jego prawidłowym funkcjonowaniu, a także umożliwienia publicznego korzystania z eklezjastycznego tytułu patriarchy ekumenicznego;
22. wzywa rząd turecki, by powstrzymał swe plany budowy elektrowni jądrowej w Akkuyu; zauważa, że elektrownia ma powstać w regionie, w którym mogą występować silne trzęsienia ziemi, co stwarza poważne zagrożenie nie tylko dla Turcji, ale dla całego regionu śródziemnomorskiego; w związku z tym zwraca się do rządu tureckiego, by dołączył do sygnatariuszy konwencji z Espoo, która zobowiązuje strony do wzajemnego powiadamiania i do wzajemnych konsultacji w odniesieniu do rozważanych dużych projektów, które mogą mieć znaczący negatywny transgraniczny wpływ na środowisko; zwraca się do rządu tureckiego, by włączył rządy państw sąsiadujących z Turcją, takich jak Grecja i Cypr, we wszelkie dalsze działania związane z projektem Akkuyu lub przynajmniej się z nimi konsultował;
23. wyraża zaniepokojenie nasiloną przemocą wobec kobiet i niewdrażaniem prawa krajowego mającego na celu zapobieganie przemocy wobec kobiet i ochronę kobiet przed przemocą; ponadto nalega, aby władze skutecznie egzekwowały istniejące przepisy dotyczące przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, która jest powszechnym problemem zarówno na wsi, jak i w mieście, aby zajęły się problemem niedostatecznego zgłaszania przypadków użycia przemocy na tle płciowym, zapewniły ofiarom takiej przemocy wsparcie i schronienie, nakładały kary na sprawców oraz podniosły świadomość społeczną tego zjawiska i zwalczały przyzwolenie społeczne na przemoc na tle płciowym; zaleca rządowi propagowanie równouprawnienia płci w dziedzinie politycznej, gospodarczej, społecznej, kulturalnej, obywatelskiej i w innych dziedzinach;
24. wzywa Turcję do poczynienia poważnych starań w celu ochrony praw społeczności LGBTI; wyraża poważne zaniepokojenie brakiem ochrony osób LGBTI przed aktami przemocy; w związku z tym wyraża rozczarowanie faktem, że w ustawie o przestępstwach z nienawiści nie uwzględniono ochrony przeciwko przestępstwom z nienawiści ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową; ubolewa, że przestępstwa z nienawiści wobec osób LGBTI często uchodzą bezkarnie lub wyroki

wobec sprawców są łagodzone ze względu na rzekomą „bezzasadną prowokację” ze strony ofiar;

III. Kurdyjski proces pokojowy a sytuacja w południowo-wschodniej Turcji

25. wyraża głębokie zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją w południowo-wschodniej Turcji; przypomina o odpowiedzialności rządu tureckiego za ochronę wszystkich ludzi mieszkających na terytorium tego kraju, bez względu na to, z jakiej kultury czy religii się wywodzą; uznaje uzasadnione prawo Turcji do zwalczania terroryzmu przy poszanowaniu prawa międzynarodowego; podkreśla jednak, że środki bezpieczeństwa należy podejmować z poszanowaniem praworządności i praw człowieka; podkreśla, że wszystkie operacje sił bezpieczeństwa muszą być proporcjonalne i nie mogą przybierać formy zbiorowej kary; potępia nadużycia specjalnych służb bezpieczeństwa i wzywa do postawienia sprawców przed sądem; apeluje o przestrzeganie prawa humanitarnego, tak aby wszyscy ranni mogli otrzymać pomoc lekarską, do której mają prawo;
26. potępia i uznaje za bezzasadny powrót do przemocy PKK, która znajduje się na unijnym wykazie organizacji terrorystycznych; podkreśla, że problemu kurdyjskiego nie da się rozwiązać przemocą i wzywa rząd turecki do podjęcia odpowiedzialności za wznowienie negocjacji w celu znalezienia kompleksowego i trwałego rozwiązania kwestii kurdyjskiej; wzywa PKK do złożenia broni, porzucenia terrorystycznych metod działania oraz do sięgnięcia po pokojowe i legalne środki w celu wyrażenia swoich oczekiwań; zdecydowanie potępia zamachy na siły bezpieczeństwa i ludność cywilną; w związku z tym wyraża poważne zaniepokojenie stawianiem barykad i kopaniem okopów przez bojowników YDG-H; podkreśla jednak, że pokojowe protesty muszą być dozwolone;
27. wzywa tureckie władze do natychmiastowego zniesienia godziny policyjnej, którą wprowadzono z naruszeniem tureckiej konstytucji; zwraca uwagę na szczególnie alarmującą sytuację w miastach Cizre i Sur/Diyarbakir i potępia fakt, że cywile są zabijani, zostają ranni i pozostawieni bez wody, żywności i opieki medycznej; wzywa Turcję, by umożliwiła Międzynarodowemu Ruchowi Czerwonego Półksiężycy zażegnanie kryzysu humanitarnego w miastach Cizre i Diyarbakir; apeluje do rządu, by zezwolił na zabieranie rannych do szpitala, przestrzegając środków tymczasowych Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a także zapewnił bezpieczną drogę ewakuacyjną cywilom w miastach objętych godziną policyjną; jest głęboko zaniepokojony rosnącą liczbą ofiar i rannych wśród cywilów, którą należy dokładnie zbadać, a także faktem, że około 400 000 osób zostało wewnętrznie przesiedlonych; podkreśla, że należy zezwolić rodzinom na zabieranie ciał z ulicy i grzebanie zmarłych, co stanowi akt godności ludzkiej; podkreśla odpowiedzialność rządu tureckiego za zapewnienie poszanowania praw człowieka, bezpieczeństwa oraz dostępu do towarów i usług dla całej ludności cywilnej w zamieszkanym głównie przez Kurdów regionach Turcji dotkniętych walkami; zwraca się do tureckiego rządu o wdrożenie formalnego mechanizmu pozwalającego na pilne udzielanie pomocy i zadośćuczynienia dla osób, które musiały opuścić swoje domy, straciły swój dobytek i pracę; ubolewa z powodu niszczenia dziedzictwa historycznego;
28. z zaniepokojeniem odnotowuje projekty transformacji miejskiej i relokacji w regionach dotkniętych konfliktem, które niedawno przedstawił rząd turecki, oraz ubolewa z powodu decyzji o powszechnym wywłaszczeniu w dzielnicy Sur w mieście Diyarbakir, w tym z nieruchomości komunalnych i majątków kościelnych, co stanowi naruszenie

- praw mniejszości religijnych; wzywa rząd turecki do poszanowania kulturowej odrębności tego regionu oraz do powstrzymania się od dalszego wzmacniania scentralizowanej struktury samorządu lokalnego w tym regionie; wzywa do rewizji decyzji o wywłaszczeniu i planów odbudowy poprzez nawiązanie dialogu i współpracy z władzami miasta i dzielnicy oraz przy poszanowaniu praw mieszkańców i właścicieli nieruchomości;
29. jest zaniepokojony działaniami specjalnych sił operacyjnych policji, znanych jako „lwy Allaha” (organizacja Esedullah), którym przypisuje się odpowiedzialność za poważne naruszenia praw człowieka, w tym umyślne zabijanie cywilów w południowo-wschodniej Turcji; domaga się przeprowadzenia przez władze tureckie szczegółowego śledztwa w sprawie działań tych sił, pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności oraz ukarania winnych łamania praw człowieka;
  30. wzywa do natychmiastowego zawieszenia broni i wznowienia procesu pokojowego, aby w ramach negocjacji wypracować rozwiązanie kwestii kurdyjskiej; podkreśla, że priorytetem jest dokonanie postępów na drodze do demokratyzacji i pojednania; wzywa w związku z tym do powołania specjalnej komisji Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji, która rozwiąże kwestię kurdyjską, aby przyczynić się do ustanowienia długotrwałego pokoju, przywracając poczucie sprawiedliwości i lecząc traumy, które można łatwo wykorzystywać do celów politycznych; domaga się, by UE niezwłocznie i czynnie zaangażowała się w proces pokojowy; podkreśla, że należy nadać priorytet rozszerzaniu praw społecznych, kulturowych i politycznych oraz równemu traktowaniu obywateli kurdyjskiego pochodzenia; ponawia swój apel do Turcji, będącej członkiem Rady Europy, o zniesienie zastrzeżeń do Europejskiej karty samorządu lokalnego w celu zapewnienia jej pełnego wdrożenia we wszystkich jej aspektach;
  31. głęboko ubolewa z powodu zastraszania i ścigania ponad 1000 nauczycieli akademickich, którzy podpisali petycję zawierającą apel o pokój; potępia zwolnienie lub zawieszenie prawie 50 z nich, a także uwięzienie czterech innych sygnatariuszy; podkreśla, że osoby odpowiedzialne za śmierć prawnika Tahira Elçiego, który poświęcił swoje życie walce o pokój i prawa człowieka, muszą stanąć przed wymiarem sprawiedliwości; wyraża poważne zaniepokojenie z powodu postępowań sądowych, skierowanych głównie przeciw członkom HDP, a także obecnego przetrzymywania w więzieniach i odwołania członków władz lokalnych, w tym 25 burmistrzów, i gróźb kierowanych pod adresem wielu kurdyjskich polityków;
  32. stanowczo potępia zamachy terrorystyczne przypisywane ISIL/Daisz w Diyarbakir, Suruç, Ankarze i Stambule; wyraża solidarność z ofiarami i ich rodzinami oraz z obywatelami Turcji znajdującymi się na pierwszej linii walki z ekstremizmem; równie stanowczo potępia zamachy bombowe w Ankarze w dniu 17 lutego 2016 r., do których przyznała się organizacja militarna TAK (Jastrzębie Wolności Kurdystanu), a także zamach w Ankarze w dniu 13 marca 2016 r., i składa kondolencje rodzinom ofiar pogrążonym w żałobie; podkreśla, że należy przeprowadzić dogłębne dochodzenie w sprawie tych zamachów w celu postawienia sprawców przed sądem; jest zdania, że kluczem do skutecznego zwalczania terroryzmu jest silniejsza współpraca między Europą a tureckimi organami ścigania;
  33. z zadowoleniem przyjmuje udział Turcji w światowej koalicji przeciwko ISIL oraz otwarcie tureckich baz dla sił Stanów Zjednoczonych i koalicji; wzywa Turcję do

działania przy zachowaniu koniecznej powściągliwości oraz w pełnej współpracy z jej zachodnimi sojusznikami;

34. wzywa Turcję do dalszego zwiększenia wysiłków, tak aby zapobiec przemieszczaniu się przez jej terytorium zagranicznych bojowników do ISIL/Daisz oraz do innych ugrupowań ekstremistycznych, a także przekazywaniu tym organizacjom pieniędzy i sprzętu; obawia się, że władze tureckie mogły nie podjąć wszystkich możliwych kroków w celu powstrzymania i zapobiegania działalności ISIL/Daisz, w szczególności w zakresie zwalczania przemytu ropy przez granice Turcji; wzywa UE do zwiększenia możliwości wymiany informacji oraz do ścisłej współpracy z tureckimi władzami w tej kwestii, tak aby dalej wspierać walkę z sieciami przemytniczymi; zauważa uchybienia w aresztowaniach zagranicznych bojowników i kontroli granic z Irakiem i Syrią;
35. z zadowoleniem przyjmuje wsparcie i udział Turcji w zawarciu porozumienia między głównymi siłami w celu zaprzestania działań wojennych w Syrii oraz udzielenia potrzebującym pomocy humanitarnej; uznaje to za ważny krok w kierunku rozwiązania kryzysu w Syrii; zwraca uwagę, że zaprzestanie działań wojennych powinno obowiązywać wszystkie strony konfliktu inne niż ugrupowania uznane przez Radę Bezpieczeństwa ONZ za organizacje terrorystyczne; wzywa wszystkie strony do szybkiego i pełnego wdrożenia tych zobowiązań; powtarza, że kryzysu w Syrii nie da się rozwiązać drogą militarną i nalega na znalezienie rozwiązania politycznego; potępia turecką interwencję wojskową przeciwko siłom kurdyjskim w północnej Syrii, która osłabia walkę z ISIL/Daisz i zagraża wysiłkom pokojowym oraz bezpieczeństwu;

IV. Współpraca UE–Turcja w sprawie kryzysu uchodźczego/migracyjnego

36. popiera odnowione porozumienie polityczne między UE a Turcją w sprawie wyzwań geopolitycznych, a w szczególności w sprawie kryzysu uchodźczego i migracyjnego; uznaje wielki wkład humanitarny Turcji w przyjęcie największej populacji uchodźców na świecie; wzywa UE i Turcję, aby połączyły siły na rzecz poprawy i zapewnienia godnych warunków życia i podstawowego wsparcia w obozach dla uchodźców oraz ułatwiły pracę Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w celu uniknięcia masowego napływu migrantów; wzywa UE do dalszej współpracy z tureckimi urzędnikami państwowymi w celu zapewnienia prawidłowej dokumentacji migrantów; przypomina, że Turcja jest jednym z głównych krajów tranzytu dla migrantów i uchodźców chcących dostać się do UE nie tylko z Syrii, ale również z wielu innych krajów; podkreśla znaczenie współpracy z Turcją w zakresie rozwiązania kryzysu uchodźczego oraz zapobiegania utracie życia na morzu; z zadowoleniem przyjmuje misję obserwacyjną NATO na Morzu Egejskim;
37. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w dniu 29 listopada 2015 r. rozpoczęto wdrażanie wspólnego planu działania UE–Turcja dotyczącego uchodźców i zarządzania migracją, będącego elementem kompleksowego planu współpracy opartego na podziale odpowiedzialności, wzajemnych zobowiązaniach i wynikach, i podkreśla konieczność jego natychmiastowej realizacji; podkreśla, że współpraca UE–Turcja w sprawie migracji nie powinna być powiązana z harmonogramem, treścią i warunkami procesu negocjacyjnego; jest zdania, że przeniesienie kryzysu uchodźczego do Turcji nie jest wiarygodnym i trwałym rozwiązaniem tego problemu; odwołuje się do solidarności państw członkowskich UE i wzywa do rozszerzenia listy państw, które przyjmą uchodźców w ramach przesiedlenia w duchu podziału obciążeń i odpowiedzialności;

38. podkreśla, że kwota 3 mld EUR oraz dodatkowe środki w ramach Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji muszą zostać właściwie wykorzystane, aby szybko przynieść bezpośrednie korzyści uchodźcom i goszczącym je społecznościom za pośrednictwem realizacji projektów mających na celu zaspokojenie doraźnych potrzeb w zakresie wyżywienia, opieki medycznej, infrastruktury sanitarnej i edukacji; wzywa do pełnego włączenia Parlamentu Europejskiego w proces podejmowania decyzji jako współprawodawcy i organu władzy budżetowej; domaga się szybszej wypłaty obiecanych środków; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by we współpracy z Turcją zadbały o wdrożenie mechanizmu weryfikującego, czy środki te są odpowiednio wykorzystywane w tym celu, o ścisły nadzór nad tym mechanizmem oraz o regularne informowanie Parlamentu Europejskiego przez Komisję o wykorzystaniu tych funduszy; podkreśla, że należy zwracać szczególną uwagę na grupy szczególnie wrażliwe, takie jak kobiety i dzieci, a zwłaszcza sieroty, oraz mniejszości religijne, takie jak chrześcijanie i jazydzi; wskazuje na pilną potrzebę zajęcia się przemocą ze względu na płeć i nadużyciami wobec kobiet i dziewcząt na szlakach migracyjnych przechodzących przez Turcję;
39. pochwała ostatnią decyzję tureckiego rządu o otwarciu rynku pracy dla syryjskich uchodźców; zachęca do podjęcia pilniejszych działań w celu zapewnienia dostępu do edukacji wszystkim 700 000 syryjskich dzieci; wyraża uznanie dla tureckiego rządu za zapewnienie syryjskim uchodźcom bezpłatnej opieki zdrowotnej i edukacji; ubolewa nad faktem, że apel UNHCR o zwiększenie finansowania nie został wysłuchany i Światowy Program Żywnościowy musiał obniżyć rację żywnościową do 80% ze względu na redukcję funduszy; wyraża uznanie dla Turcji za to, że jednostronnie wypełniła tę lukę finansową, i wzywa państwa członkowskie oraz UE do zwiększenia finansowania dla agencji ONZ i ich partnerskich organizacji pozarządowych w Turcji;
40. docenia, że Turcja jeszcze do niedawna prowadziła politykę otwartych granic dla syryjskich uchodźców; pochwała wprowadzenie nowych przepisów do tureckiego systemu wizowego, dzięki którym odnotowano już gwałtowny spadek liczby przypadków nielegalnego przekraczania granicy; podkreśla jednak, że w stosunku do krajów stanowiących główne źródło nielegalnej migracji należy prowadzić dużo bardziej rygorystyczną politykę wizową, zgodną z polityką wizową UE, tak aby ograniczyć napływ migrantów, którzy nie potrzebują ochrony międzynarodowej, przez Turcję do Europy; podkreśla, że Turcja potrzebuje wszelkiej pomocy przy zwiększaniu bezpieczeństwa swoich granic oraz nasilaniu walki z przemytnikami ludzi; wzywa Turcję do prowadzenia polityki zerowej tolerancji oraz do podjęcia skutecznych działań w celu powstrzymania przemytu ludzi oraz napływu uchodźców na greckie wyspy, co prowadzi do poważnych problemów humanitarnych, politycznych, społecznych i związanych z bezpieczeństwem w UE; zachęca do zacieśnienia współpracy między Turcją, Bułgarią i Grecją w dziedzinie operacji poszukiwawczo-ratunkowych na Morzu Egejskim oraz domaga się, by Frontex zaproponował tureckiej straży przybrzeżnej wsparcie i zwiększył wzajemną wymianę informacji; przyznaje, że środki na rzecz walki z przemytem mogą odnieść skutek jedynie przy jednoczesnym utworzeniu bezpiecznych i legalnych dróg dostępu do Unii Europejskiej dla uchodźców i osób ubiegających się o azyl;
41. podkreśla, że ograniczanie migracji do UE nie powinno prowadzić do zawracania uchodźców lub ich nielegalnego przetrzymywania; wzywa Komisję, aby w odniesieniu do wspólnego planu działania UE-Turcja zbadała doniesienia Amnesty International zawarte w jej sprawozdaniu z dnia 1 kwietnia 2016 r., zgodnie z którymi Turcja

przeprowadza przymusowe powroty syryjskich uchodźców; domaga się, aby wszelkie procedury przymusowego powrotu z Grecji do Turcji były w pełni zgodne z prawem międzynarodowym i unijnym związanym z dostępem do azylu i ochrony międzynarodowej oraz wdrażaniem praw podstawowych i gwarancji proceduralnych; w związku z tym wzywa Komisję, by bacznie przyglądała się, w jaki sposób tureckie władze wdrażają zawarte porozumienie i czy w przypadku osób powracających do Turcji przestrzegana jest zasada non-refoulement; ponawia swój apel do tureckiego rządu o zniesienie zastrzeżenia geograficznego do konwencji genewskiej z 1951 r.; podkreśla, że kluczowe znaczenie ma wdrożenie bezpiecznych i legalnych szlaków dla uchodźców, i wzywa państwa członkowskie, by znacznie zwiększyły swoje wysiłki w zakresie przesiedleń; jest zdania, że konieczne jest znalezienie politycznego rozwiązania kryzysu w Syrii; wzywa Turcję, by znacznie zwiększyła swoje starania na rzecz znalezienia politycznego rozwiązania, a w szczególności zniosła swoje zastrzeżenia dotyczące udziału Kurdów w rozmowach pokojowych w Genewie;

42. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że władze tureckie oraz UNHCR w Turcji ujednolicają swoje bazy danych służące rejestracji uchodźców, tworząc jeden system rejestracji; za pilną kwestię uznaje zbadanie technicznych możliwości zapewnienia interoperacyjności i kompatybilności tej bazy danych z europejską bazą danych służącą rejestracji osób ubiegających się o azyl, Eurodac; podkreśla, że ważne jest również, by uchodźcy, którzy wyjechali z Turcji do Europy, zostali wykreśleni z tureckiej bazy danych;
43. podkreśla, że wdrożenie umowy o readmisji wobec wszystkich państw członkowskich ma kluczowe znaczenie dla UE, ponieważ stwarza szansę na prowadzenie skuteczniejszej polityki powrotowej w odniesieniu do migrantów, którzy nie potrzebują ochrony międzynarodowej; z zadowoleniem przyjmuje porozumienie polityczne osiągnięte przez obie strony podczas szczytu UE–Turcja w dniu 29 listopada 2015 r., zgodnie z którym umowa o readmisji między UE a Turcją zacznie w pełni obowiązywać od czerwca 2016 r.; apeluje do wszystkich stron o pełne i skuteczne wdrożenie obowiązujących dwustronnych umów o readmisji i zapewnienie pełnego poszanowania praw podstawowych powracających migrantów;
44. zachęca rząd, aby w pełni i w sposób niedyskryminacyjny spełnił kryteria wskazane w planie działania dotyczącym liberalizacji reżimu wizowego wobec wszystkich państw członkowskich; przypomina, że liberalizacja wizowa to proces oparty na osiągnięciach i dopiero po spełnieniu norm tureccy obywatele zostaną objęci ruchem bezwizowym; zwraca się do Komisji o zapewnienie szerszej pomocy technicznej w celu umożliwienia Turcji spełnienia warunków planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego;

V. Postępy w rozmowach w sprawie zjednoczenia Cypru

45. wyraża uznanie dla znacznych postępów osiągniętych w rozmowach w sprawie zjednoczenia Cypru prowadzonych pod auspicjami ONZ; z zadowoleniem przyjmuje wspólną deklarację obu przywódców z dnia 11 lutego 2014 r. stanowiącą podstawę porozumienia; popiera przekształcenie Republiki Cypryjskiej w federację złożoną z dwóch społeczności i dwóch stref, posiadającą jedną suwerenność, jedną osobowość międzynarodową i jedno obywatelstwo, charakteryzującą się równością polityczną między obiema społecznościami oraz równymi szansami dla wszystkich obywateli, nie przesądzając o ostatecznym kształcie porozumienia, zgodnie z odnośnymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ i prawem międzynarodowym; pochwała konstruktywne

- podejście przywódców obu społeczności na wyspie – Greków cypryjskich i Turków cypryjskich – oraz ich determinację i niestrudzone wysiłki na rzecz jak najszybszego znalezienia sprawiedliwego, kompleksowego i trwałego rozwiązania; podkreśla, jak ważne dla całego regionu oraz Europy i Unii Europejskiej jest znalezienie rozwiązania dla utrzymującego się od dziesięcioleci problemu Cypru; z zadowoleniem przyjmuje zatem możliwość przeprowadzenia nowego referendum w sprawie zjednoczenia i wzywa wszystkie strony, aby przyczyniły się do pozytywnego rezultatu;
46. podkreśla, że brak rozwiązania kwestii Cypru wpływa na rozwój stosunków między UE a Turcją i w związku z tym wzywa wszystkie zainteresowane strony do podjęcia starań na rzecz rozwiązania tego problemu;
  47. domaga się, by Turcja wypełniła swoje zobowiązanie do pełnego i niedyskryminacyjnego wdrożenia protokołu dodatkowego do umowy o stowarzyszeniu WE–Turcja wobec wszystkich państw członkowskich, w tym Republiki Cypryjskiej, którego wypełnienie mogłoby znacznie przyspieszyć proces negocjacji;
  48. ubolewa z powodu prowadzonej przez Turcję polityki nielegalnego osadnictwa i apeluje, by Turcja powstrzymała się od dalszego osiedlania obywateli tureckich na okupowanych terytoriach Cypru, co stanowi naruszenie konwencji genewskiej i zasad prawa międzynarodowego; wzywa Turcję do zakończenia wszelkich działań zmieniających równowagę demograficzną na wyspie i stanowiących tym samym przeszkodę dla przyszłego rozwiązania;
  49. wzywa Turcję, by powstrzymała się od wszelkich działań w wyłącznej strefie ekonomicznej Cypru, które mogłyby prowadzić do napięć i kryzysu w tym newralgicznym regionie i mogłyby niekorzystnie wpłynąć na negocjacje w sprawie demokratycznego rozwiązania, kładąc tym samym kres obecnemu niedopuszczalnemu status quo o dychotomicznym charakterze; uznaje prawo państw członkowskich do podpisywania dwustronnych i innych umów w ramach ich suwerennych praw w celu wykorzystywania ich zasobów krajowych na terenie ich wyłącznej strefy ekonomicznej;
  50. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie obu przywódców w sprawie szeregu środków budowy zaufania, w tym w sprawie otwarcia dwóch nowych przejść granicznych oraz połączenia międzysystemowej sieci elektroenergetycznych; zwraca jednak uwagę, że praktycznie nie osiągnięto postępów w zakresie interopeacyjności sieci telefonicznej; wzywa zatem obie strony do niezwłocznego wdrożenia wszystkich uzgodnionych środków; wzywa UE, aby w pełni wspierała to porozumienie, zarówno politycznie, jak i finansowo; wzywa Turcję do aktywnego wspierania procesu negocjacyjnego i jego pozytywnych rezultatów; apeluje do Turcji, by rozpoczęła wycofywanie swoich sił z Cypru i przekazała ONZ kontrolę nad zamkniętym dystryktem Famagusty, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984); docenia fakt, że Komitetowi ds. Osób Zaginionych (który zajmuje się zarówno zaginionymi Turkami cypryjskimi, jak i Grekami cypryjskimi) przyznano dostęp do wszystkich istotnych miejsc, w tym stref wojskowych; wzywa jednak Turcję do przyznania komitetowi dostępu do odnośnych archiwów, co zwiększy skuteczność jego prac;
  51. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę prezydenta Republiki Cypryjskiej Nikosa Anastasiadis, by język turecki stał się jednym z języków urzędowych UE, i wzywa strony do przyspieszenia tego procesu; odnotowuje konieczność uprzedniego, gruntownego przygotowania wdrożenia dorobku prawnego UE w przysłym państwie

związkowym Turków cypryjskich po wejściu w życie porozumienia; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie dwuspołecznościowego komitetu ad hoc ds. przygotowań związanych z przystąpieniem do UE; zachęca Parlament Europejski i Komisję do zwiększenia wysiłków na rzecz współpracy z Turkami cypryjskimi w przygotowaniach do pełnej integracji z UE; zachęca przewodniczącego Parlamentu Europejskiego do poczynienia niezbędnych kroków w przypadku osiągnięcia porozumienia;

o

o o

52. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, sekretarzowi generalnemu Rady Europy, prezesowi Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Republiki Turcji.